

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Lege privind serviciile digitale

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege privind serviciile digitale a fost elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu suportul Programului USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MISRA). La elaborarea proiectului a fost consultată opinia Agenției Naționale de Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației și Consiliului Audiovizualului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul de lege este elaborat reieșind din prevederile documentelor de politici naționale, și anume: - Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, Capitolul 10 Societate Informațională și Mass-media, acțiunea nr. 8 în vederea conformării legislației Republicii Moldova la Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale). - Acordul de asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte (Anexa XXVIII-B Norme aplicabile serviciilor de telecomunicații);
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Serviciile societății informaționale se dezvoltă rapid, după anii 2000 au apărut o serie de servicii (digitale) noi și inovatoare, care au un impact asupra vieții de zi cu zi a cetățenilor și influențează și transformă obiceiurile acestora în materie de comunicare, conexiune, consum și afaceri. Aceste servicii au contribuit într-o măsură semnificativă la transformările societale și economice care pot fi observate în Republica Moldova și în întreaga lume. În același timp, utilizarea acestor servicii a devenit și o sursă de noi riscuri și provocări, atât pentru societate în ansamblul ei, cât și pentru persoanele care utilizează aceste servicii. Serviciile digitale pot sprijini atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă prin contribuția pe care o au la asigurarea sustenabilității economice, sociale și de mediu. Criza provocată de pandemia de COVID-19 a demonstrat importanța tehnologiilor digitale în toate aspectele vieții moderne. Ea a demonstrat în mod clar dependența economiei și a societății noastre de serviciile digitale și a scos în evidență atât beneficiile, cât și riscurile care urmează a fi reflectate în cadrul legislativ actual care reglementează funcționarea serviciilor digitale. Persoanele care participă pe rețelele sociale (creând un profil de utilizator, postând mesaje sau alte contribuții pe Facebook, X, Instagram, Snapchat, TikTok etc.) au reprezentat, în medie, 59% dintre indivizi în UE în 2023.¹

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240319-1>

Reflectând tendințele globale, unele platforme domină rețelele sociale europene. Facebook, cu peste 454 de milioane de utilizatori în regiune, este cea mai populară rețea socială din Europa, urmată îndeaproape de Instagram, cu aproximativ 303 milioane de utilizatori. Deși TikTok, Reddit și Snapchat câștigă teren, ratele de creștere sunt mai lente decât în anii precedenți.

Facebook beneficiază de un public numeros și de o recunoaștere ridicată a brandului pe întreg continentul. În Marea Britanie, 96% dintre utilizatorii de rețele sociale cunosc platforma, iar 67% îi rămân loiali. În Germania, nivelul de conștientizare este similar, deși loialitatea și popularitatea generală sunt ușor mai scăzute.

Totodată, Instagram rămâne a doua cea mai populară platformă din Europa și se estimează că va ajunge la 325,9 milioane de utilizatori până în 2028. În întreaga Europă, Instagram generează același nivel de interes ca Facebook, deși utilizarea și loialitatea variază de la o țară la alta.²

Prin urmare, un comportament responsabil și diligent din partea furnizorilor de servicii intermediare este esențial pentru un mediu online sigur, previzibil și de încredere și pentru a permite cetățenilor să își exercite drepturile fundamentale garantate de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special libertatea de exprimare și de informare, libertatea de a desfășura o activitate comercială (art. 16 din Cartă), dreptul la nediscriminare și atingerea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor.

Cu toate că normele referitoare la răspunderea furnizorilor de servicii intermediare se concentrează asupra exonerării de răspundere a furnizorilor de servicii intermediare, este important să se reamintească faptul că, deși astfel de furnizori au, în general, un rol important, problema conținutului ilegal online și a activităților ilegale online nu ar trebui abordată exclusiv prin concentrarea asupra răspunderii și responsabilităților acestora. Atunci când este posibil, terții afectați de conținutul ilegal transmis sau stocat online ar trebui să încerce să soluționeze conflictele legate de un astfel de conținut fără a implica furnizorii de servicii intermediare în cauză. Destinatarii serviciului ar trebui să fie trași la răspundere pentru conținutul ilegal pe care îl furnizează și pe care îl pot disemina publicului prin serviciile intermediare, în cazul în care normele aplicabile ale dreptului Uniunii și ale dreptului intern stabilesc o astfel de răspundere.

Serviciile intermediare acoperă o gamă largă de activități economice care se desfășoară online și care se dezvoltă în mod continuu pentru a asigura o transmitere rapidă, sigură și securizată a informațiilor și pentru a asigura o utilizare ușoară pentru toți participanții la ecosistemul online. De exemplu:

a) serviciile intermediare de „simplă transmitere” includ categorii generice de servicii, precum internet exchange points, punctele de acces fără fir, rețelele virtuale private, serviciile DNS, registrele de nume de domenii de prim nivel, registratoarele pentru domenii, autoritățile de certificare care eliberează certificate digitale, telefonie VOIP și alte servicii de comunicații interpersonale,

b) servicii intermediare de „stocare în cache”, ca exemple generice includ doar furnizarea de rețele de distribuție de conținut, de proxy-uri invers sau de proxy-uri de adaptare a conținutului. Astfel de servicii sunt esențiale pentru a asigura o transmitere eficientă a informațiilor furnizate pe internet.

² <https://www.statista.com/topics/4106/social-media-usage-in-europe/#topicOverview>

c) „servicii de găzduire” includ categoriile de servicii precum „cloud computing”, găzduirea de pagini web, serviciile de referențiere cu plată sau serviciile care permit partajarea de informații și de conținut online, inclusiv stocarea și partajarea de fișiere.

Serviciile intermediare pot fi furnizate separat, în cadrul altui tip de serviciu intermediar sau simultan cu alte servicii intermediare. În ce măsură un anumit serviciu constituie un serviciu de „simplă transmitere”, de „stocare în cache” sau de „găzduire” depinde exclusiv de funcțiile sale tehnice, care ar putea evolua în timp, și ar trebui să fie evaluat de la caz la caz.

Ca urmare a transformărilor semnificative în domeniul digital din momentul adoptării Directivei privind comerțul electronic (Directiva 2000/31/CE) cu două decenii în urmă, Uniunea Europeană a adoptat noi politici pentru a aborda problemele care au apărut. Intermediarii online, în special platformele online, au devenit factori cruciali ai digitalizării, oferind astfel beneficii considerabile consumatorilor, încurajând inovația și permițând comerțul transfrontalier în interiorul și în afara Uniunii Europene (UE). Totodată, aceste platforme ar putea reprezenta și o sursă potențială de conținut ilegal și comerț cu bunuri și servicii ilegale. Unele din cele mai mari platforme de așa gen au devenit spații cvasi-publice pentru informații și comerț online, iar natura lor sistemică ridică îngrijorări cu privire la drepturile utilizatorilor, fluxurile de informații și protecția publică.

În acest sens, în iulie 2022 de către Parlamentul European au fost adoptate două acte legislative majore, numite generic **Pachetul legislativ privind serviciile digitale**. Actele menționate sunt Digital Services Act (DSA) și Digital Markets Act (DMA), acte ce vizează în primul rând, furnizorii de servicii digitale cu influență substanțială pe piață ca intermediari și platforme online. Aceste acte formează un set unic de norme care se aplică în întreaga UE și care au două obiective principale:

1. Crearea unui spațiu digital mai sigur, în care drepturile fundamentale ale tuturor utilizatorilor de servicii digitale să fie protejate și
2. Stabilirea unor condiții de concurență echitabile pentru a stimula inovarea, creșterea economică și competitivitatea, atât pe piața unică europeană, cât și la nivel mondial.

Puterea pe piață a furnizorilor vizați de DMA și DSA este dificil de neobservat și subestimat.

Disponibilitatea conținutului și a serviciilor pe internet este de obicei transnațională. În Uniunea Europeană (UE) s-a ajuns la concluzia că reglementarea paralelă și divergentă de către fiecare stat membru afectează furnizarea serviciilor intermediare în întreaga uniune și nu asigură în mod eficace siguranța și protecția tuturor cetățenilor europeni. Acțiunea la nivelul UE ar reduce fragmentarea juridică și costurile de conformare, ar spori securitatea juridică, ar asigura o protecție egală pentru cetățeni și condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi, ar consolida integritatea pieței unice și ar permite o supraveghere eficace la nivel transfrontalier. Niciun stat membru nu poate aborda aceste probleme pe cont propriu, la fel cum este dificil de a avea o politică separată în acest domeniu și pentru Republica Moldova.

În ceea ce privește Republica Moldova, numărul total al conexiunilor fixe de acces la internet broadband în Republica Moldova a atins 880,8 mii la sfârșitul anului 2024, înregistrând o creștere de 6,8 % comparativ cu valoarea din trimestrul al treilea al anului 2023 și o creștere de 25,6% față de trimestrul al treilea al anului 2019, ceea ce reprezintă o creștere de 225,1 mii abonați la internet fix.

De asemenea, s-a observat o creștere substanțială a numărului de clienți de internet broadband mobil, de la 2,4 milioane în 2019 la 3,1 milioane la sfârșitul anului 2024, ceea ce reprezintă o creștere de 648,1 mii.

Din totalul de 1,1 milioane de gospodării, 880,8 mii sunt conectate la internet, dintre care 823 mii prin fibră optică și 57,8 mii prin tehnologia ADSL și alte tehnologii.

Volumul total al traficului generat de utilizatorii serviciilor de Internet mobil în anul 2024 a fost determinat de o creștere de circa 10,8% sau 9,1 mii TB față de perioada similară a anului precedent dintre care: utilizatorii de Internet mobil prin intermediul smartphone-ului (utilizatori voce) au generat un trafic în creștere de circa 14,3% sau 10,4 mii TB, iar utilizatorii de Internet mobil dedicat au consumat mai puțin cu circa 9,7% sau 1,2 mii TB, ceea ce indică clar preferințele utilizatorilor privind dispozitivele utilizate.

La fel și numărul utilizatorilor de social media din Moldova³ a crescut constant în ultimii ani.

La începutul lui 2024:

- Existau 1,58 milioane de utilizatori activi ai rețelelor sociale în Moldova, ceea ce era echivalent cu 60,6% din populația totală cu vârsta de 18 ani și peste la acel moment.
- 73,6% din utilizatorii de internet din Moldova foloseau cel puțin o platformă de social media.
- 51,2% dintre utilizatorii de social media erau femei, iar 48,8% erau bărbați.

Prin urmare, deducem că acoperirea conținutului promovat pe Facebook era echivalentă cu 60,6% din populația totală a Moldovei la începutul lui 2024.

Conform DataReportal, **Facebook** avea 1.3 milioane utilizatori activi în Moldova la începutul anului 2024, echivalentul a 38,5% procente din populație.

- Potențiala acoperire a conținutului promovat pe Facebook în Moldova a crescut cu 100.000 (+8,3%) între ianuarie 2023 și ianuarie 2024.
- 57,5% din audiența Facebook în Moldova erau femei, în timp ce 42,5% erau bărbați.

Instagram avea 1,03 milioane de utilizatori în Moldova la începutul lui 2024.

- Acoperirea conținutului promovat pe Instagram reprezenta 30,5% din populația totală.
- Pentru utilizatorii eligibili (13+ ani), 36,7% din populație folosea Instagram.
- 63,5% dintre utilizatorii Instagram în Moldova erau femei, iar 36,5% erau bărbați.
- Creșterea utilizatorilor Instagram în Moldova
- Între ianuarie 2023 și ianuarie 2024, acoperirea reclamelor Instagram a crescut cu 153.000 (+17,5%).

Cifrele indică faptul că **TikTok** avea 1,58 milioane de utilizatori cu vârsta de 18 ani și peste în Moldova la începutul anului 2024.

- Acoperirea reclamelor TikTok era echivalentă cu 60,6% din populația adultă (18+).
- 51,2% dintre utilizatorii TikTok erau femei, iar 48,8% erau bărbați.

³ <https://datareportal.com/reports/digital-2024-moldova>

Conform **X (Twitter)**, platforma avea 118.200 de utilizatori în Moldova la începutul lui 2024. Acoperirea reclamelor X era echivalentă cu 3,5% din populația totală.

Potrivit studiului național „Percepția populației despre mass-media și aptitudinile mediatice în Moldova”⁴, publicat în martie 2023, majoritatea respondenților aleg televiziunea și rețelele de socializare ca surse zilnice de informare. Studiul indică, de asemenea, că Facebook (70%), Instagram (35%) și TikTok (29%) sunt accesate de utilizatorii de internet de mai multe ori pe zi. Mai mult de un sfert dintre respondenții care accesează internetul cel puțin săptămânal (28%) folosesc Telegram zilnic. Rețelele sociale precum Instagram (94%), TikTok (87%) și Telegram (92%) sunt accesate în principal de tineri sub 25 de ani, în timp ce Facebook menține o utilizare largă în toate grupurile demografice.

Prin urmare și riscurile legate de furnizarea de mesaje potențial ilegale sau manipulatorii sunt proporționale.

În Uniunea Europeană au fost analizate trei probleme principale și factorii determinanți ai acestora în legătură cu aspectele ce țin de rețelele sociale.⁵

1. În primul rând, cetățenii sunt expuși unor riscuri și efecte nocive din ce în ce mai mari în mediul online – de la răspândirea activităților ilegale, la riscuri la adresa drepturilor lor fundamentale și la alte efecte nocive asupra societății. Aceste aspecte sunt larg răspândite în întregul ecosistem online, dar au cel mai mare impact atunci când implică platforme online foarte mari, având în vedere raza lor de acțiune.

2. În al doilea rând, supravegherea platformelor online în sens mai larg este în mare măsură ineficace, în pofida importanței sistemice a acestor servicii. Cadrul de cooperare administrativă limitat stabilit de Directiva privind comerțul electronic pentru abordarea aspectelor transfrontaliere este insuficient și utilizat în mod inconsecvent de către statele membre.

3. În al treilea rând, statele membre au început să reglementeze serviciile digitale la nivel național, ceea ce creează noi bariere pe piața internă prin diferențele de abordări.

Alinierea la normele UE ar poziționa Republica Moldova în rând cu statele membre UE pe segmentul armonizării cerințelor față de furnizori și asigurarea implicită a unui grad de protecție adecvat în fața riscurilor și provocărilor din mediul online.

Riscuri și potențialele daune grave aduse de serviciile digitale

1. Conținutul ilegal

Utilizarea serviciilor digitale și oportunitățile oferite de aceste servicii pentru comerțul electronic și schimbul de informații sunt prezente acum în întreaga societate și în economie. În mod corespunzător, s-a extins semnificativ și utilizarea abuzivă a serviciilor pentru activități ilegale. Aceasta include activitățile ilegale, așa cum sunt definite atât la nivel european, cât și la nivel național, cum ar fi:

- vânzarea de mărfuri ilegale, cum ar fi mărfuri periculoase, jucării nesigure, medicamente ilegale, contrafăcute, escrocherii și alte practici care încalcă protecția consumatorilor, sau chiar traficul de animale sălbatice, vânzarea ilegală de specii protejate etc.;

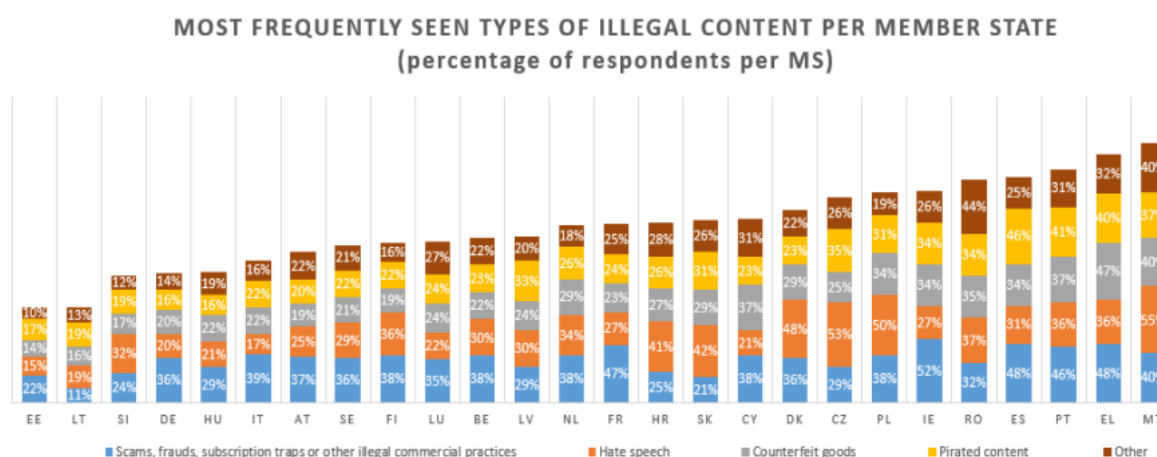
⁴ https://internews.md/wp-content/uploads/2022/11/2022-Internews-val-3_Raport-Final_RO_03.03.2023.pdf

⁵ [EUR-Lex - 52020SC0349 - RO - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

- difuzarea de conținut ilegal, cum ar fi materiale de abuz sexual asupra copiilor, conținut terorist, discurs ilegal instigator la ură și reclame ilegale care vizează persoane fizice, conținut care încalcă drepturile de proprietate intelectuală etc.;

- furnizarea de servicii ilegale, cum ar fi servicii de cazare neconforme pe platforme de închiriere pe termen scurt, servicii de marketing ilegale, servicii care încalcă prevederile privind protecția consumatorilor sau nerespectarea obligațiilor de responsabilitate extinsă a producătorului.

Figura de mai jos arată cele mai frecvent întâlnite tipuri de conținut ilegal pe platformele online. Flash Eurobarometru privind conținutul ilegal online, 2018 (N= 32.000 de respondenți)

Potrivit INHOPE⁶ (Rețeaua globală de linii fierbinți dedicate combaterii tuturor formelor de materiale de abuz sexual asupra copiilor pe internet), 84% din materialele de abuz sexual asupra copiilor (CSAM) sunt distribuite prin intermediul site-urilor web de găzduire a imaginilor, 7% prin găzduire de fișiere, 5% pe alte site-uri web și 4% prin alte servicii, inclusiv site-uri de rețele sociale sau, forumuri sau site-uri de bannere.

Conform unor documente interne ale companiei Meta, se estimează că aproximativ 100.000 de copii care utilizează Facebook și Instagram sunt supuși zilnic hărțuirii sexuale online, inclusiv prin primirea de imagini explicite.⁷

2. Riscuri sociale sistemice emergente generate de platformele online

Platformele online reprezintă un risc semnificativ, datorită rolului lor esențial în economia digitală și amplificării fluxurilor de informații. Provocările structurale provin din două surse majore:

1) Alegerea algoritmică a platformelor de a amplifica anumite tipuri de conținut, ceea ce poate duce la efecte negative asupra utilizatorilor și opiniei publice. De exemplu, micro-direcționarea cu publicitate politică poate influența comportamentele alegătorilor.

2) Manipularea sistematică a platformelor, cum ar fi utilizarea fermelor de bot pentru a crește traficul către anumite conținuturi, poate afecta algoritmi și amplificarea acestora.

3. Drepturile fundamentale nu sunt protejate corespunzător

⁶ <https://www.inhope.org/EN>

⁷ <https://www.theguardian.com/technology/2024/jan/18/instagram-facebook-child-sexual-harassment>

Există un echilibru delicat între măsurile de eliminare a conținutului ilegal și protecția drepturilor fundamentale, în special libertatea de exprimare și dreptul de a desfășura afaceri. Când platformele șterg conținutul utilizatorilor, restricționează accesul la servicii sau suspendă conturi, acestea pot afecta semnificativ drepturile și libertățile acestora. În mod particular, libertatea de exprimare este limitată, iar accesul la informații și posibilitatea întreprinderilor de a ajunge la clienți sunt afectate.

Aceste măsuri sunt adesea luate fără o evaluare clară a legalității conținutului și fără mecanisme de transparență sau de apel. Deciziile sunt în mare parte guvernate de regulile interne ale platformei, fără justificări clare pentru eliminarea sau limitarea accesului, iar utilizatorii nu au posibilitatea de a contesta aceste acțiuni.

În unele cazuri, conținutul poate fi eliminat din greșeală, chiar dacă nu este ilegal și nu încalcă termenii și condițiile. Acest lucru poate apărea din cauza raportărilor eronate ale altor utilizatori sau a sistemelor automate de detecție ale platformei. Exemplele notabile includ eliminarea materialelor educaționale sau a dovezilor din zonele de conflict.

Se preconizează că problemele menționate vor deveni din ce în ce mai acute pe măsură ce utilizarea serviciilor digitale va crește. Comportamentele ilegale și dăunătoare evoluează continuu, iar infractorii găsesc noi modalități de a se adapta la măsurile luate de furnizorii de servicii. Măsurile actuale, care sunt specifice sectorului și voluntare, nu pot ține pasul cu rapiditatea în care serviciile sunt abuzate. De asemenea, aceste măsuri nu vor acoperi toate serviciile relevante sau toate formele de conținut ilegal.

În plus, utilizatorii nu beneficiază de despăgubiri atunci când se confruntă cu ștergerea conținutului lor sau când notificările lor nu sunt soluționate corespunzător.

În acest sens, proiectul de lege vine să armonizeze normele aplicabile serviciilor intermediare online, având ca scop asigurarea unui mediu online sigur, previzibil și de încredere. Acesta urmărește prevenirea răspândirii dezinformării și a altor conținuturi ilegale, protejând totodată drepturile fundamentale ale omului și promovând inovarea.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Actualul cadru juridic care reglementează serviciile digitale se bazează pe Legea Nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale, care transpune Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (Directiva privind comerțul electronic), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 178 din 17 iulie 2000.

Prezentul proiect de lege nu aduce atingere Legii Nr. 284/2004, dar vine cu ajustări prin norme juridice speciale vizând anumite relații sociale și subiecții corespunzătoare. Totodată, se vine cu o expunere detaliată a unor noțiuni importante, ca de exemplu cea de simpla transmitere, găzduire și stocare în cache, care se regăsesc și în Legea Nr. 284/2004 – articolele respective fiind propuse spre abrogare, fiind propuse totodată și alte ajustări.

Proiectul de lege nu aduce atingere normelor stabilite de legislația care reglementează alte aspecte ale furnizării de servicii intermediare sau care detaliază și completează prezenta lege, în special pe următoarele domenii:

- a) mass-media și a servicii audiovizuale;
- b) drepturile de autor și drepturile conexe;
- c) prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist;

- d) comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi;
- e) promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online;
- f) protecția consumatorilor și siguranța produselor;
- g) protecția datelor cu caracter personal;
- h) cooperării judiciare internaționale în materie civilă și penală.

Proiectul de lege privind serviciile digitale este în acord cu cadrul stabilit în Regulamentul (UE) 2019/1150 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online, care la fel a fost transpus în legislația națională prin Legea nr.53/2025 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online, care are menirea să garanteze faptul că întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online și utilizatorii profesionali de site-uri beneficiază de un nivel adecvat de transparență, echitate și de căi de atac eficiente, se va aplica ca *lex specialis*.

Proiectul de lege privind serviciile digitale stabilește un set clar, eficient, previzibil și echilibrat de obligații armonizate privind diligența pentru furnizorii de servicii intermediare care asigură atingerea obiectivelor de îmbunătățire a funcționării pieței serviciilor digitale și a asigurării unui mediu online sigur și transparent. Aceste obligații vizează, în special, garantarea diferitelor obiective de politică publică, cum ar fi siguranța și încrederea destinatarilor serviciului, inclusiv a consumatorilor, a minorilor și a utilizatorilor expuși unui risc deosebit de a fi ținta discursurilor de incitare la ură, a hărțuirii sexuale sau a altor acțiuni discriminatorii, protejarea drepturilor fundamentale relevante consacrate de Constituția Republicii Moldova, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și, presupune asigurarea unei răspunderi semnificative a furnizorilor respectivi și capacitatea destinatarilor și a altor părți afectate, facilitând în același timp supravegherea necesară de către autoritățile competente.

Din această perspectivă obligațiile de diligență sunt adaptate tipului, dimensiunii și naturii serviciului intermediar în cauză. Prin urmare, putem distinge sintetic obligații imputabile anumitor categorii de subiecți:

- a) obligații de bază aplicabile tuturor furnizorilor de servicii intermediare
- b) obligații pentru furnizorii serviciilor de găzduire și platformelor online, precum și
- c) obligații suplimentare pentru furnizorii de servicii de găzduire și în special pentru furnizorii de platforme online și de platforme online foarte mari și motoare de căutare online foarte mari.

Pentru a evita sarcinile disproporționate, obligațiile suplimentare impuse prin proiect furnizorilor de platforme online, inclusiv platformelor care le permit consumatorilor să încheie contracte la distanță cu comercianții nu ar trebui să se aplice furnizorilor care se califică drept microîntreprinderi sau întreprinderi mici, în sensul definiției din Recomandarea 2003/361/CE. Totuși, având în vedere că platformele online foarte mari sau motoarele de căutare online foarte mari au o acoperire mai largă și influențează în mai mare măsură modul în care destinatarii serviciului obțin informații și în care comunică online, astfel de furnizori nu ar trebui să beneficieze de excluderea respectivă, indiferent dacă se califică sau s-au calificat de curând drept microîntreprinderi sau întreprinderi mici.

Considerând diferența dintre piața UE și cea a Republicii Moldova, din perspectiva numărului de destinatari activi și implicit a veniturilor obținute de furnizorii de servicii,

preluarea integrală a Recomandării 2003/361/CE este una improprie, iar definirea IMM din Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii nu oferă protecția necesară întreprinderilor naționale în vederea excluderii acestora de la impactul conformării prezentului proiect de lege, s-a decis elaborarea unei noțiuni de consens.

În conformitate cu prevederile alin. (2) ale articolului 1 din proiectul de lege se stabilesc norme cu privire la furnizarea de servicii intermediare. În special, proiectul de lege stabilește:

(a) un cadru pentru exonerarea condiționată de răspundere a furnizorilor de servicii intermediare;

(b) norme privind obligațiile specifice în materie de diligență, adaptate anumitor categorii specifice de furnizori de servicii intermediare;

(c) norme privind punerea în aplicare și asigurarea respectării legii, inclusiv în ceea ce privește cooperarea și coordonarea între autoritățile competente.

Noțiuni de bază:

În sensul proiectului „destinatar al serviciului” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care utilizează un serviciu intermediar, în special cu scopul de a căuta informații sau de a le face accesibile.

„Serviciu intermediar”, în sensul prezentului regulament, înseamnă unul dintre următoarele servicii ale societății informaționale:

(i) un serviciu de „simplă transmitere” („**mere conduit**”), care constă în transmiterea într-o rețea de comunicații a informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului sau în furnizarea accesului la o rețea de comunicații;

(ii) un serviciu de „stocare în cache” („**caching**”), care constă în transmiterea într-o rețea de comunicații a informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului, implicând stocarea automată, intermediară și temporară a informațiilor transmise, singurul scop al efectuării stocării fiind acela de a face mai eficientă transmiterea mai departe a informațiilor către alți destinatari, la cererea acestora;

(iii) un serviciu de „găzduire” („**hosting**”), care constă în stocarea informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului, la cererea acestuia;

Principalele prevederi se referă la :

A. Asigurarea unui cadru pentru exonerarea condiționată de răspundere a furnizorilor de servicii intermediare:

1) Pentru mere conduit, conform prevederilor art. 4, în cazul în care se furnizează un serviciu al societății informaționale care constă în transmiterea într-o rețea de comunicații a informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului sau în furnizarea accesului la o rețea de comunicații, furnizorul de servicii nu este responsabil pentru informațiile transmise sau accesate, cu condiția ca furnizorul:

(a) să nu inițieze transmiterea;

(b) să nu selecteze destinatarul transmiterii; și

(c) să nu selecteze sau să modifice informațiile care fac obiectul transmiterii.

2) Pentru caching, conform art. 5, în cazul în care se furnizează un serviciu al societății informaționale care constă în transmiterea într-o rețea de comunicații a informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului, furnizorul de servicii nu este responsabil pentru stocarea automată, intermediară și temporară a informațiilor respective, atât timp cât stocarea servește exclusiv pentru a face mai eficientă sau mai

sigură transmiterea mai departe a informațiilor către alți destinatari ai serviciului, la cererea acestora, cu condiția ca furnizorul:

- (a) să nu modifice informațiile;
- (b) să respecte condițiile de acces la informație;
- (c) să se conformeze normelor privind actualizarea informației, precizate într-un mod recunoscut și folosit pe scară largă în industrie;
- (d) să nu împiedice folosirea licită a tehnologiei, recunoscută și folosită pe scară largă în industrie, în scopul de a obține date privind utilizarea informației; și
- (e) să acționeze prompt pentru a elimina informațiile pe care le-a stocat sau pentru a bloca accesul la acestea de îndată ce ia cunoștință efectiv de faptul că informațiile aflate la originea transmiterii au fost eliminate din rețea ori accesul la acestea a fost blocat sau de faptul că o autoritate judiciară sau administrativă a dispus eliminarea informațiilor respective sau blocarea accesului la acestea.

3) Pentru hosting, conform art.6, în cazul în care se furnizează un serviciu al societății informaționale care constă în stocarea informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului, furnizorul serviciului nu este responsabil pentru informațiile stocate la cererea unui destinatar al serviciului, cu condiția ca furnizorul:

- (a) să nu aibă cunoștință efectiv despre activitatea ilegală sau conținutul ilegal, iar în ceea ce privește acțiunile în despăgubiri, să nu aibă cunoștință de fapte sau circumstanțe din care să rezulte caracterul ilegal al activității sau al conținutului; sau
- (b) din momentul în care ia cunoștință de aceste aspecte, să acționeze prompt pentru a elimina conținutul ilegal sau pentru a bloca accesul la acesta.

Toate prevederile de mai sus au excepții de neaplicare pentru anumite situații.

Una din prevederile relevante (art. 8) stabilește că furnizorilor de servicii intermediare nu li se impune o obligație generală de monitorizare a informațiilor pe care furnizorii de servicii intermediare le transmit sau le stochează și nici obligația de a căuta în mod activ fapte sau circumstanțe care să indice activități ilegale.

Furnizorii de servicii de intermediere pot primi ordine de a acționa de la autorități (i) de a acționa împotriva unui anumit element sau a mai multor elemente de conținut ilegal așa cum prevede art. 9 și (ii) de a furniza o anumită informație cu privire la unul sau mai mulți destinatari individuali ai serviciului conform art. 10.

B. Dispoziții aplicabile tuturor furnizorilor de servicii intermediare

1. În conformitate cu art. 11 și 12 furnizorii de servicii intermediare desemnează puncte unice de contact:

- a) care să le permită să comunice direct, prin mijloace electronice, cu autoritățile competente;
- b) care să permită destinatarului serviciului să comunice direct și rapid cu aceștia.

2. În conformitate cu art. 13 furnizorii de servicii intermediare care nu sunt stabiliți în Republica Moldova, dar care oferă servicii în Republica Moldova desemnează în scris o persoană juridică sau fizică care să acționeze ca reprezentant legal al acestora. În vederea aplicării prezentei legi poate fi desemnat ca reprezentant al furnizorului de servicii intermediare reprezentantul legal al furnizorului desemnat în unul din statele membre ale Uniunii Europene.

3. Furnizorii de servicii intermediare includ, în condițiile lor generale de utilizare, informații cu privire la orice restricții pe care le impun în legătură cu utilizarea serviciului lor în ceea ce privește informațiile furnizate de destinatarii serviciului. Informațiile respective includ informații cu privire la politicile, procedurile, măsurile și instrumentele utilizate în scopul moderării conținutului, inclusiv procesul decizional algoritmic și verificarea de către o persoană, precum și cu privire la regulamentul de procedură al sistemului lor intern de soluționare a plângerilor. Informațiile respective sunt prezentate într-un limbaj clar, simplu, inteligibil, accesibil și lipsit de ambiguitate și se pun la dispoziția publicului într-un format ușor accesibil și care poate fi citit automat.

4. În conformitate cu art. 15, furnizorul de servicii de intermediere are obligatia de raportare în materie de transparență, cu excepția furnizorilor de servicii intermediare care se califică drept microîntreprinderi sau întreprinderi mici în sensul noțiunii din proiectul de lege.

C. Dispoziții suplimentare aplicabile furnizorilor de servicii de găzduire, inclusiv platformelor online

1. Furnizorii de servicii de găzduire, în temeiul art. 16, instituie mecanisme care să permită oricărei persoane fizice sau entități să notifice furnizorului prezența în cadrul serviciului pe care îl oferă a anumitor informații pe care persoana sau entitatea respectivă le consideră a constitui conținut ilegal. Mecanismele respective trebuie să fie ușor de accesat și de utilizat și permit transmiterea notificărilor exclusiv prin mijloace electronice.

2. În conformitate cu art. 17, furnizorii de servicii de găzduire furnizează oricărui destinatar afectat al serviciului o expunere de motive clară și specifică pentru restricții impuse pe motiv că informațiile furnizate de destinatarul serviciului constituie conținut ilegal sau sunt incompatibile cu condițiile generale de utilizare ale acestora, acestea fiind:

(a) orice restricții privind vizibilitatea anumitor informații furnizate de destinatarul serviciului, inclusiv eliminarea conținutului, blocarea accesului la conținut sau retrogradarea conținutului;

(b) suspendarea, sistarea sau alte restricții ale plăților monetare;

(c) suspendarea sau sistarea totală sau parțială a furnizării serviciului;

(d) suspendarea sau închiderea contului destinatarului serviciului.

3. În conformitate cu art. 18 în cazul în care un furnizor de servicii de găzduire ia cunoștință de o informație care creează suspiciunea că a avut loc, are loc sau este probabil să aibă loc o infracțiune care implică o amenințare la adresa vieții sau a siguranței uneia sau mai multor persoane, furnizorul informează cu promptitudine autoritățile de aplicare a legii sau autoritățile judiciare ale statului membru sau ale statelor membre în cauză cu privire la suspiciunea sa și furnizează toate informațiile relevante disponibile.

D. Dispoziții suplimentare aplicabile furnizorilor de platforme online

Normele aferente Secțiunii 3 din proiectul de lege nu se aplică furnizorilor de platforme online care se califică drept microîntreprinderi sau întreprinderi mici, în sensul noțiunii de la prezentul proiect de lege.

1. Furnizorii de platforme online instituie un sistem intern de soluționare a plângerilor.

2. Se instituie posibilitatea soluționării extrajudiciare a litigiilor.

3. Se reglementează instituția de notficator de încredere.
4. Măsuri și protecție împotriva utilizării abuzive.
5. Cerințe privind interfețele online.
6. Cerințe de claritate privind publicitatea (comunicări cu caracter publicitar).
7. Cerințe de transparență a sistemelor de recomandare.
8. Norme de protecție a minorilor în mediul online.

E. Dispoziții suplimentare aplicabile furnizorilor de platforme online care le permit consumatorilor să încheie contracte la distanță cu comercianții

Normele aferente Secțiunii 4 din proiectul de lege nu se aplică furnizorilor de platforme online care se califică drept microîntreprinderi sau întreprinderi mici, în sensul noțiunii de la prezentul proiect lege.

Furnizorii de platforme online care le permit consumatorilor să încheie contracte la distanță cu comercianții se asigură că comercianții pot utiliza respectivele platforme online pentru a promova mesaje privind produsele sau serviciile ori pentru a oferi produse sau servicii consumatorilor doar dacă, înainte de utilizarea serviciilor lor în scopurile respective, aceștia au obținut un set de informații.

Furnizorii de platforme online care le permit consumatorilor să încheie contracte la distanță cu comercianții se asigură că interfața sa online este proiectată și organizată în așa fel încât comercianții să își poată respecta obligațiile privind informațiile precontractuale, conformitatea produselor și informațiile privind siguranța produselor.

În cazul în care un furnizor al unei platforme online care le permite consumatorilor să încheie contracte la distanță cu comercianții ia cunoștință, indiferent de mijloacele utilizate, că un produs ilegal sau serviciu ilegal a fost oferit de un comerciant consumatorilor prin utilizarea serviciilor sale, furnizorul respectiv are obligația, în măsura în care are datele lor de contact, să informeze consumatorii care au achiziționat produsul ilegal sau serviciul ilegal în cauză prin intermediul serviciilor sale cu privire la următoarele:

- a) caracterul ilegal al produsului sau serviciului;
- b) identitatea comerciantului; și
- c) orice căi de atac relevante.

F. Obligații suplimentare impuse furnizorilor de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari în vederea gestionării riscurilor sistemice

Secțiunea 5 se aplică platformelor online și motoarelor de căutare online care:

- a) sunt desemnați ca platforme online și motoare de căutare online foarte mari de către Comisia Europeană, indiferent de numărul de destinatari activi în Republica Moldova, cu excepția celor care nu oferă servicii în teritoriul național;
- b) au un număr mediu lunar de destinatari activi ai serviciilor în Republica Moldova mai mare sau egal cu 400000 și care sunt desemnate drept platforme online foarte mari sau motoare de căutare online foarte mari.

Astfel, secțiunea se aplică platformelor online și motoarelor de căutare online care au un număr mediu lunar de destinatari activi ai serviciilor în Uniune mai mare sau egal cu 45 de milioane corespunzător a circa 10 % din populația UE. În cazul Republicii Moldova se propune a institui o cifră de 400 mii corespunzătoare a circa 10% din populația Republicii Moldova.

Obligațiile stabilite pentru furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte sunt realizabile fără a avea un impact asupra bunăstării acestora datorită mărimii întreprinderii respective. Aceste obligații cuprind sintetic:

1) Evaluarea riscurilor - furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari identifică, analizează și evaluează cu diligență orice riscuri sistemice care sunt cauzate de proiectarea sau de funcționarea serviciilor lor și a sistemelor lor aferente, inclusiv a sistemelor algoritmice, sau de utilizarea serviciilor lor.

2) Atenuarea riscurilor - furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari instituie măsuri de atenuare rezonabile, proporționale și eficiente, adaptate la riscurile sistemice specifice identificate în temeiul articolului 34, acordând o atenție deosebită impactului măsurilor respective asupra drepturilor fundamentale.

3) Mecanismul de răspuns în situații de criză –în cazul apariției unei crize Coordonatorul serviciilor digitale are dreptul să emită o hotărâre prin care să solicite unuia sau mai multor furnizori de platforme online foarte mari sau de motoare de căutare online foarte mari să pună în aplicare una sau mai multe acțiuni.

4) Auditul independent - furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari fac obiectul, pe propria cheltuială și cel puțin o dată pe an, al unor audituri independente de evaluare a conformității cu anumite prevederi ale legii.

5) Cerințe suplimentare în materie de transparență a publicității online - furnizorii de platforme online foarte mari sau de motoare de căutare online foarte mari care prezintă comunicări cu caracter publicitar pe interfețele lor online compilează și pun la dispoziția publicului, într-o secțiune specifică a interfeței lor online un registru care să conțină informații privind conținutul comunicării și persoana în numele căreia este prezentată comunicarea.

6) Accesul la date și controlul acestora - furnizorii de platforme online foarte mari sau de motoare de căutare online foarte mari îi oferă Coordonatorului serviciilor digitale, la cererea motivată a acestuia și într-un termen rezonabil, indicat în cererea respectivă, acces la datele necesare pentru monitorizarea și evaluarea respectării legii.

7) Funcția de conformitate - furnizorii de platforme online foarte mari sau de motoare de căutare online foarte mari introduc o funcție de conformitate, care este independentă de funcțiile operaționale și este compusă din unul sau mai mulți responsabili de conformitate, inclusiv din responsabilul principal al funcției de conformitate.

8) Taxa de supraveghere – Coordonatorul serviciilor digitale va adopta metodologia și proceduri de percepere a taxei care nu depășește în niciun caz 0,3 % din venitul său net anual obținut din prestarea serviciilor oferite în teritoriul național din exercițiul financiar precedent.

G. Autoritățile competente și Coordonatorul național al serviciilor digitale

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (în continuare ANRCETI) se desemnează în calitate de Coordonator al serviciilor digitale. Coordonatorul serviciilor digitale este responsabil de coordonarea la nivel național în ceea ce privește aplicarea prezentei legi și contribuie la realizarea în mod eficient și consecvent a prevederilor acesteia, inclusiv prin colaborarea cu alte entități publice sau private la nivel național sau internațional.

Ministerul Afacerilor Interne și subdiviziunile relevante a acestuia pe segmentul prevenirii și combaterii infracțiunilor informatice, Consiliul Audiovizualului pe segmentul serviciului de platformă de partajare a materialelor video și mass-media, Comisia Electorală Centrală pe segmentul desfășurării proceselor electorale, Serviciul de Informații și Securitate pe segmentul securității naționale, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării pe segmentul combaterii dezinformării, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală pe segmentul protecției drepturilor proprietății intelectuale, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor pe segmentul protecției consumatorilor, Consiliul pentru Egalitate pe segmentul contracarării discriminării, Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie pe segmentul combaterii violenței pe domeniul de competență, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor pe segmentul asigurării inofensivității produselor alimentare, Agenția Națională pentru Sănătate Publică pe segmentul asigurării sănătății publice și Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației pe segmentul comunicații electronice, tehnologia informației și comunicații poștale sunt desemnate ca autorități competente responsabile de supravegherea furnizorilor de servicii intermediare și asigurarea respectării prezentei legi corespunzător unui sector sau domeniu de activitate. Alte autorități publice exercită atribuțiile de autoritate competentă în cazul în care competențele și atribuțiile acestora stabilite de legislația specială servesc scopului prezentei legi.

Printre competențele Coordonatorului serviciilor digitale enumerate la art. 51 se enumeră:

- 1) solicitarea de prezentare de informații;
- 2) de a efectua sau de a solicita unei autorități judiciare să dispună inspecții;
- 3) de a dispune încetarea încălcărilor;
- 4) de a impune amenzi și penalități cu titlu cominatoriu sau de a solicita unei autorități judiciare să facă acest lucru;

Destinatarii serviciului, precum și orice organism, organizație sau asociație mandatată să exercite în numele lor drepturile conferite prin lege au dreptul de a depune o plângere împotriva furnizorilor de servicii intermediare, invocând o încălcare a legii, la Coordonatorul serviciilor digitale.

Obiectivul principal al proiectului este de a asigura buna funcționare a pieței digitale, în special în ceea ce privește furnizarea de servicii digitale transfrontaliere (mai exact, servicii intermediare). În conformitate cu acest obiectiv, propunerea urmărește să asigure condiții stabile pentru dezvoltarea de servicii transfrontaliere inovatoare în Republica Moldova fiind în acord cu cel din Uniune, ținând seama de necesitatea unificării aspectelor precum eliminarea conținutului ilegal online, obligația de diligență, stabilirea unor proceduri comune inclusiv de notificare și transparență. În același timp, proiectul prevede supravegherea adecvată a serviciilor digitale și cooperarea dintre autoritățile naționale, sprijinind astfel încrederea și inovarea pe domeniu.

Obiectivele specifice vizează: (i) menținerea unui mediu online sigur, (ii) îmbunătățirea condițiilor pentru serviciile digitale transfrontaliere inovatoare, (iii) responsabilizarea utilizatorilor și protejarea drepturilor lor fundamentale online și (iv) instituirea unei supravegheri eficace a serviciilor digitale și a unei cooperări eficace între autorități.

Proiectul de lege urmărește să ofere claritate juridică intermediarilor online, și în special platformelor online, pentru a-și juca rolul în a se asigura că serviciile lor nu sunt utilizate abuziv pentru activități ilegale și că proiectarea sistemelor lor nu duce la prejudicii societale. De asemenea, proiectul asigură responsabilități clare și proporționale pentru autorități, precum și pentru companiile private, pentru a proteja libertatea de exprimare online prin stabilirea unor reguli care să nu conducă, din neatenție, la eliminarea informațiilor care sunt protejate de dreptul la libertatea de exprimare și acel discurs nu este înăbușit sau descurajat online. În special, proiectul urmărește să îmbunătățească abilitatea utilizatorilor în formarea opiniei și înțelegerea mediului lor informațional și îmbunătățirea protecției altor drepturi fundamentale precum dreptul la o cale de atac efectivă și la un proces echitabil, nediscriminare, protecția datelor cu caracter personal și a vieții private online, drepturile copilului etc.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În contextul elaborării proiectului de lege au fost analizate unele opțiuni alternative:

1) Menținerea legislației actuale:

- descriere: continuarea aplicării legislației naționale existente, fără a transpune Regulamentul (UE) 2022/2065.

- riscuri: această opțiune ar duce la neconformitate cu reglementările UE, ceea ce ar putea avea consecințe negative asupra relațiilor cu Uniunea Europeană fiind diferite condițiile de activitate pentru furnizori și destinatari și ar putea împiedica accesul la fonduri și programe de sprijin în vederea alinierii ulterioare la standardele pieței unice europene. Nu vor fi valorificate beneficiile potențiale a unui cadru legal avansat, care corespunde tendințelor actuale din domeniu în special din perspectiva impactului platformelor online.

2) Transpunerea parțială a Regulamentului (UE) 2022/2065:

- descriere: implementarea doar a anumitor prevederi ale regulamentului, prioritizând aspectele considerate esențiale, cum ar fi cerințele aplicabile tuturor furnizorilor făcând abstracție de la cei foarte mari.

- riscuri: o adoptare parțială ar putea crea goluri legislative și ar duce la inconsistențe în aplicarea reglementărilor, precum și o potențială inechitate dintre subiecții incidenți. Aceasta ar putea afecta negativ competitivitatea pieței și ar putea genera confuzie atât pentru furnizorii cât și pentru destinatari. Nu vor fi acoperite principalele riscuri identificate, legate de impactul pe care îl comportă prezența pe platformele și motoarele de căutare foarte mari.

Motive pentru care opțiunile alternative nu au fost luate în considerare:

1) Neconformitatea cu cerințele UE - menținerea legislației actuale sau adoptarea parțială a regulamentului nu ar asigura conformitatea cu reglementările UE, ceea ce ar putea periclita procesul de negociere cu UE și pierderea accesului la fonduri europene.

2) Ineficiența soluțiilor incomplete - cadrul de reglementare din domeniu al UE este transpus consecvent, Regulamentul fiind o piesă importantă din ansamblu acestor reglementări, aici urmând a fi considerate DMA, P2B, GBR și altele care sunt în proces de transpunere.

Transpunerea cât mai apropiată a cadrului normativ al Uniunii Europene în domeniul serviciilor digitale în legislația Republicii Moldova este opțiunea preferată ca fiind una esențială pentru a asigura un cadru legislativ modernizat, aliniat la standardele

europene. Subsecvent, acest lucru va contribui la dezvoltarea unei piețe de servicii de intermediere online sigure, la protecția consumatorilor și integrarea treptată a țării în piața digitală unică europeană.

Opțiunile alternative, deși ar putea fi considerate pentru anumite aspecte, nu oferă soluții complete și eficiente pentru a atinge obiectivele de bază.

Opțiunea recomandată presupune abordarea problemelor identificate, în vederea soluționării acestora și atingerii obiectivelor formulate, cu impacturile estimate în conjunctura curentă, într-o manieră încurajatoare - prin oferirea posibilităților non-fiscale de creștere economică - fără utilizarea instrumentelor dure de reglementare, cu oferirea posibilităților de alegere pentru întreprinzători de a se conforma benevol în vederea evitării aplicării forței de constrângere a statului la o etapă inițială. În această configurație, atingerea obiectivelor descrise la pct. 3.1 este considerată realizabilă.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea proiectului de lege presupune implicare unui spectru destul de larg de subiecți precum:

- Ministerul Afacerilor Interne și subdiviziunile relevante a acestuia pe segmentul prevenirii și combaterii infracțiunilor informatice,
- Consiliul Audiovizualului pe segmentul serviciului de platformă de partajare a materialelor video și mass-media,
- Comisia Electorală Centrală pe segmentul desfășurării proceselor electorale, Serviciul de Informații și Securitate pe segmentul securității naționale,
- Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării pe segmentul combaterii dezinformării,
- Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală pe segmentul protecției drepturilor proprietății intelectuale,
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal pe segmentul datelor cu caracter personal,
- Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor pe segmentul protecției consumatorilor,
- Consiliul pentru Egalitate pe segmentul contracarării discriminării,
- Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie pe segmentul combaterii violenței pe domeniul de competență,
- Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor pe segmentul asigurării inofensivității produselor alimentare,
- Agenția Națională pentru Sănătate Publică pe segmentul asigurării sănătății publice și
- Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației pe segmentul comunicații electronice, tehnologia informației și comunicații poștale.

Toate aceste autorități sunt desemnate ca autorități competente responsabile de supravegherea furnizorilor de servicii intermediare și asigurarea respectării prezentei legi corespunzător unui sector sau domeniu de activitate. Alte autorități publice vor exercita atribuțiile de autoritate competentă în cazul în care competențele și atribuțiile acestora stabilite de legislația specială sivesc scopului prezentei legi.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

În cazul autorităților menționate la pct.4.1 normele din proiect nu implică asumarea atribuțiilor suplimentare și respectiv costuri suplimentare, însă urmează a fi conștientizate sarcinile privind interacțiunea cu platforme online în domeniul de competență, inclusiv sub aspecte de monitorizare și supraveghere.

Un exemplu distinct este cel al Consiliului Audiovizualului unde se va impune o revizuire a cadrului normativ special în vederea includerii unor competențe pentru domeniul online, precum și a abordării subiecților care nu sunt stabiliți în Republica Moldova. Din această perspectivă Consiliul Audiovizualului va trebui să considere noile sarcini care îi revin în ajustarea proiectelor de acte normative elaborate/promovate la moment sau inițierea de modificări ce se impun. În aceeași ordine de idei, se va impune ajustarea numărului de personal al instituției și a fondurilor necesare.

Din cadrul autorităților competente este desemnat Coordonatorul serviciilor digitale – ANRCETI. Acestei instituții îi vor reveni noi atribuții consistente în ceea ce privește supravegherea și monitorizarea activității furnizorilor de servicii intermediare online. Considerând că ANRCETI nu este finanțată din surse bugetare, iar proiectul presupune impunerea de taxe de supraveghere care vor fi vărsate în bugetul instituției, proiectul nu comportă cheltuieli din bugetul public național. Totodată din perspectiva eventualei insuficiențe de fonduri proprii, legea presupune posibilitatea suplinirii financiare din partea Guvernului a atribuțiilor respective.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra mediului privat urmează a fi considerat din perspectiva specificului subiecților normelor juridice. Pot fi distinse mai multe categorii de subiecți care pot fi divizați după locul de stabilire și după mărimea întreprinderii.

Respectiv vom avea furnizori care sunt foarte mari în sensul art. 33 și cei care nu ating aceste criterii, fiindu-le aplicate cerințe diferite. Totodată menționăm că pentru a se evita sarcinile disproporționate, unele obligații nu vor fi aplicate furnizorilor care se califică drept IMM și care nu sunt platforme online foarte mari în sensul art. 33.

În cazul Republicii Moldova, IMM se vor considera cele incidente noțiunii de la prezenta lege care sunt similare cerințelor de bază din recomandarea menționată și implicit comportă diferențe cu criteriile stabilite de Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. Această abordare este dictată de necesitatea evitării unui impact negativ asupra IMM, pentru care respectarea tuturor obligațiilor din proiect ar putea fi o povară excesivă, dar și le-ar pune în condiții inegale cu cele din UE sau alte piețe, creând o situație de inechitate.

Vom avea și subiecți care se disting după locul de stabilire adică rezidenți și nerezidenți. Problematika situației este dictată de imposibilitatea unui control sau inspecții și impunerii directe de sancțiuni subiecților nerezidenți. Or, în aceste situații se va putea merge doar pe calea colaborării internaționale dintre state în materie de urmărire și sancționare, care depinde de existența unor tratate internaționale între Republica Moldova și țara de stabilire a furnizorului. În privința furnizorilor foarte mari desemnați de Comisia Europeană se mizează pe asistența partenerilor de dezvoltare și a altor mecanisme din UE, în vederea asigurării unui dialog constructiv cu furnizorii respectivi.

Luând în considerare faptul că scopul legii nu este de a impune sancțiuni, ci de a stabili ”reguli de joc” și de a crea un cadru instituțional de monitorizare și supraveghere care să permită contracararea conținutului ilegal online, vedem posibilă evitarea unei

intervenții prea invazive, inclusiv din următoarele considerente (i) riscul de sistare a serviciilor unui furnizor spre Republica Moldova și (ii) impactul asupra drepturilor omului garantate de Constituția Republicii Moldova prin prisma articolului 4.

Prin urmare, lipsa unor mecanisme exacte de sancționare a subiecților nerezidenți nu trebuie considerată ca impediment în adoptarea prezentei legi. Aceste mecanisme vor putea fi dezvoltate urmare a experienței de implementare, a monitorizării evoluției acquis-ului în UE în domeniu, dar și armonizarea cu legislația fiscală a UE.

Aprecierea exactă a subiecților incidenți și implicit a impactului asupra sectorului este dificilă dat fiind că aprecierile privind numărul de destinatari activi a serviciilor de intermediere poate fi confundat cu numărul de utilizatori care au un cont deschis, ceea ce nu înseamnă apriori utilizarea serviciului, sau alte date și modalități de evidență. Noțiunea de destinatar al serviciilor de la art. 4 al Legii nr. 284/2004 se referă la toate serviciile societății informaționale, pe când noțiunile introduse prin prezentul proiect sunt mai detaliate și specifice pentru platforme și motoare de căutare.

Prin urmare, aprecierea incidenței prezentei legi se va face urmare adoptării acesteia de către potențialii subiecți incidenți care vor trebui să notifice numărul de destinatari activi și de autoritățile competente. Impactul legii va fi apreciat în conformitate cu art. 75 din Legea nr. 100/2017.

Subiecții incidenți rezidenți vor trebui să raporteze datele necesare pentru o potențială desemnare în sensul art. 33. Până la o raportare oficială a datelor în temeiul prezentei legi, este dificilă aprecierea numărului de subiecți incidenți, or o evidență în cadrul companiilor nu este obligatorie la moment, precum și raportarea datelor către autorități privind numărul de destinatari activi.

Totodată, ceilalți subiecți rezidenți, alții decât cei desemnați conform art. 33 vor trebui să se conformeze cerințelor de bază, ceea ce nu comportă cheltuieli suplimentare considerabile.

Urmare consultărilor publice cu mediul de afaceri, în cazul în care vor apărea noi date relevante pentru acest compartiment, Nota de Fundamentare va fi ajustată corespunzător.

4.4. Impactul social

Proiectul are un impact semnificativ în ceea ce privește protejarea drepturilor fundamentale ale utilizatorilor online. Prin stabilirea unor obligații mai stricte pentru platformele online în ceea ce privește protecția utilizatorilor și prevenirea distribuirii de conținut ilegal (inclusiv conținut terorist, abuz asupra copiilor, dezinformare, etc.), se așteaptă o creștere a încrederii utilizatorilor în mediul online. Acest lucru ar trebui să conducă la o utilizare mai largă și mai sigură a serviciilor digitale de către cetățenii țării.

Proiectul permite autorităților naționale să joace un rol mai activ în monitorizarea și aplicarea reglementărilor, contribuind la o cooperare mai strânsă între acestea. În plus, va exista o mai mare responsabilitate în ceea ce privește conformarea cu standardele stabilite la nivelul UE, ceea ce ar putea reduce riscurile de abuzuri.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul nu aduce atingere Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal (Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal).

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prin reglementarea clară a responsabilităților platformelor, se garantează că toate persoanele beneficiază de aceleași protecții împotriva abuzului, hărțuirii sau discriminării, inclusiv în ceea ce privește genul. Astfel, proiectul de lege stabilește reguli mai stricte pentru platformele online în ceea ce privește moderarea conținutului, inclusiv eliminarea rapidă a conținutului ilegal și dăunător.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Prezentul proiect de lege transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale). Guvernului și Coordonatorului serviciilor digitale li se conferă dreptul de a adopta norme de implementare. În același timp, Guvernul și autoritățile competente vor examina cadrul normativ aplicabil pe domenii în vederea identificării necesității de intervenție.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE În UE au fost deja adoptate acte delegate de implementare a Regulamentului 2022/2065 transpus prin prezentul proiect: 1. REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2024/436 AL COMISIEI din 20 octombrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unor norme privind efectuarea auditurilor pentru platformele online foarte mari și motoarele de căutare online foarte mari. 2. REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2023/1127 AL COMISIEI din 2 martie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea metodologiilor și a procedurilor detaliate referitoare la taxele de supraveghere percepute de Comisie furnizorilor de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari. 3. REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2023/1201 AL COMISIEI din 21 iunie 2023 privind modalitățile detaliate de desfășurare a anumitor proceduri de către Comisie în temeiul Regulamentului (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului („Regulamentul privind serviciile digitale”). Actele menționate au fost propuse pentru includere în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2025-2029.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ Conform prevederilor art. 20 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, elaborarea proiectului a fost demarată odată cu publicarea avizului pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, la compartimentul Transparență decizională, directoriul Anunțuri privind inițiativa de elaborare a actului normativ. Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege poate fi consultat aici:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-de-initiere-a-procesului-de-elaborare-a-proiectului-de-lege-privind-serviciile-digitale/13780>

Proiectul va fi supus avizării și consultărilor publice în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Proiectul se va transmite spre avizare următoarelor autorități: Cancelaria de Stat, Ministerul Afacerilor Interne, Consiliul Audiovizualului, Comisia Electorală Centrală, Serviciul de Informații și Securitate, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Consiliul pentru Egalitate, Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Ministerul Afacerilor Externe

Proiectul de lege a fost consultat cu Comisia Europeană prin intermediul proiectului EU4Digital. Recomandările Comisiei Europene au fost luate în considerare la ajustarea proiectului de lege.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege însoțit de Tabelul de concordanță, va fi expediat Centrului de Armonizare a Legislației în vederea efectuării expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, conform prevederilor art.34 alin.(1) și art.35 din Legea nr.100/2017. Totodată, potrivit art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis Ministerului Justiției și Centrul Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Legea nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale urmează a fi modificată prin abrogarea art. 14-17, dat fiind faptul că proiectul vine cu o redacție îmbunătățită a unor prevederi similare conform actului UE transpus, și prin unele modificări relevante de domeniu.

Prezenta lege nu aduce atingere aplicării Legii Nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale, precum și legislației ce guvernează următoarele domenii:

- a) serviciile mass-media și servicii audiovizuale;
- b) drepturile de autor și drepturile conexe;
- c) prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist;
- d) comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi;
- e) promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online;
- f) protecția consumatorilor și siguranța produselor;
- g) protecția datelor cu caracter personal;
- h) cooperării judiciare internaționale în materie civilă și penală.

Proiectul presupune un spectru de relații sociale distinct cu subiecți clar definiți, urmând a fi aplicată corespunzător și complementar altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Guvernul, autoritățile competente și în special ANRCETI în calitate de Coordonator al serviciilor digitale urmează să efectueze o evaluare a cadrului normativ special în vederea identificării normelor juridice incidente care pot fi supuse modificării. În cazul identificării unor astfel de norme, în termen de 6 luni de la data publicării legii se vor propune modificările corespunzătoare.

Secretar de stat

Cătălina PLINSCHI